

AGDER STATSADVOKATEMBETER

Justisdepartementet
Lovavdelingen
Postboks 8005 – dep.

0030 OSLO

Deres ref.:
201003640 ED AIK/BI/bj

Vår ref.: (bes oppgitt v/svar)
194/10 DD/åbt
632.1

Dato:
28.02.2011

Høring – Etterkontroll av utvidelsen av fremstillingsfristen for fengsling

Justisdepartementets høringsnotat er forelagt Agder politidistrikt som den 22. februar 2011 har avgitt uttalelse.

Agder politidistrikt peker på en rekke vektige argumenter som sterkt taler for å videreføre gjeldende rett med frist for fremstilling snarest mulig – og senest den tredje dagen etter pågripelsen.

Agder statsadvokatembeter deler synspunktene til Agder politidistrikt.

De utfordringene politiet med dagens kriminalitetsbilde skal bekjempe, må ikke vanskeligjøres uten at det dokumenteres tungtveiende grunner for det.

Et eventuelt uheldig samspill mellom overføringsfristen og fremstillingsfristen må søkes avverget på andre måter.

Dennis Danielsen
statsadvokat

Besøksadresse
Tinghuset
Rådhusgt.34, Kristiansand

Postadresse
Postboks 504 - Lund
4605 Kristiansand

Telefon
38176440

Telefaks
38 17 60 02

E-mail: post.agder@statsadvokatene.no

POLITIET

Statsadvokatene i Agder
Tinghuset
Kristiansand

KOPI

AGDER STATSADVOKATEMBETER	
25/2-11	194/10
DATO	J.NR.
	632.1
ARKIV	

Deres referanse
194/10 DDåbt 632.1

Vår referanse
201100231-2

Dato
22.02.2011

HØRING – ETTERKONTROLL AV FREMSTILLINGSFRISTEN FOR FENGSLING

Det vises til Justisdepartementets høringsbrev av desember 2010.

Politimesteren i Agder har følgende synspunkter til Lovavdelingens høringsnotat:

Fremstillingsfristen i straffeprosessloven § 183, som ble endret i juni 2002 med ikrafttredelse 1.juli 2006, har etter det vi har erfart fungert i tråd med de forutsetningene som lå til grunn for endringen. Vi har sett at bevissikringen i våre varetektsaker har blitt fullført i et betydelig større antall saker enn tidligere når fremstillingsfristen var på ett døgn. Vår oppfatning er at dette samlet sett har ført til en nedjustering av antallet saker som ellers ville blitt fulgt opp med fremstillinger for fengsling. Den andre positive siden av dette er at antallet oppklaringer har økt i de mer komplekse sakene hvor vi har foretar pågripelser idet vi med dagens frist har hatt bedre tid til få fremskaffet vesentlige bevis for de videre valgene etter at vi har foretatt pågripelser. . Likeledes har den utvidede fristen ført til en bedre strategisk styring av etterforsknings-innsatsen i den krevende initialfasen.

Gjennom den utvidede fremstillingsfristen har vi også klart å øke antallet tilståelsessaker hvor vi også har kunnet kombinere våre fengslingsanmodninger med pådømmelser i en del saker som en konsekvens av at vi har fått frem flere tilståelser. Dette gjelder ikke minst i saker mot relativt aktive gjengangere. Dette ville ikke vært mulig uten en ytre fremstillingsfrist på 3 dager. Det er heller ikke uvanlig at den fristen vi har i dag gir oss armrom for å få utløst tilståelser i andre saker som vi ellers ikke ville fått oppklart med kortere frister.

Det er ikke uvanlig at det i grovere voldssaker, voldtektssaker, i saker hvor det gjøres større narkotikabeslag m.m., foreligger betydelige utfordringer i initialfasen for å få konsentrert etterforskningen inn mot de "riktige" kandidatene. Et vesentlig tema i etterforskningen er å få kartlagt hvor sentral en eller flere pågrepne personer har vært i forhold til forbrytelse(n) som etterforskes, om det er gitt opplysninger til politiet som kaster mistanke som ikke viser seg å være korrekt, om en eller flere pågrepne kan ha kommet til i ettertid uten å ha vært strafferettslig involvert mv. Etter at fremstillingsfristen ble utvidet i 2002 har vi i en rekke

mer alvorlige saker sett en heving av kvalitetssikringen i denne tidlige bevissikringsfasen. Hadde fristen vært kortere ville denne muligheten vært betydelig innsnevret og da ville vi ikke på samme måte vært i stand til å sortere mistanken i komplekse saker i forkant av fremstillingsfristen. Dette rettsikkerhetsperspektivet svekkes dersom politiet gis kortere frist enn i dag.

Under lovutredningen som førte til utvidelsen i 2002, ble det pekt på faren for at en lengre frist kunne virke som en sovepute tempomessig, at politiet kunne komme til å holde pågrepne personer for lenge i arresten for å "mørne" dem osv. En slik uheldig sideutvikling vil vi påstå at utvidelsen ikke har ført til. I dag sliter politiet i større grad enn tidligere med å kunne opprettholde ressursene som medgår til etterforskning av pågrepne personer. I tillegg har vi generelt sett måttet prioritere sterkere enn før saker som kan være aktuelle for varetektsfremstillinger grunnet manglende fengselsplasser. Da blir det heller ikke rom for å "misbruke" den utvidede fullmakten.

Det skal ellers pekes på at kriminalitetsutviklingen som kjent har endret seg relativt dramatisk siden fremstillingsfristen ble foreslått endret i 2002. Av den grunn savnes det en omtale av denne utviklingen i høringsnotatet idet vi mener at dagens kriminalitetsbilde må tillegges vesentlig vekt i vurderingsgrunnlaget for de alternative forslagene som nå utredes. I de snart 9 årene som har gått siden bestemmelsen ble foreslått endret, har også kompleksiteten og alvorlighetsgraden i kriminalitetsbildet blitt vesentlig endret. Organiserte kriminelle miljøer fra Øst Europa, Afrika og Sør Amerika hadde ikke gjort seg gjeldende i nevneverdig grad da lovforlaget kom i 2002. I denne mellomliggende perioden har disse kriminelle gruppene på en bekymringsfull måte utviklet seg til å bli en av de største utfordringene for norsk politi. Dette gjenspeiler seg også ved at våre disposisjoner i vesentlig grad har blitt påvirket av disse utviklingstrekkene.

I tillegg har både MC-kriminaliteten og den organiserte narkotikaomsetningen fått et helt annet ståsted etter at fremstillingsfristen ble utvidet. Den enkle vinningskriminaliteten har riktignok blitt redusert på landsbasis, men det hjelper lite når nedgangen her har blitt erstattet av det dramatiske innslaget av organisert vinningskriminalitet fra utenlandske mobile vinningskriminelle. En vesentlig andel av de som varetektsfengsles i dag er hjemmehørende i disse miljøene. Denne utviklingen fremgår ikke i det statistiske materialet som omtales i høringsbrevet når varetektsutviklingen etter 2002 omtales.

Etter vår mening gir kompleksiteten i kriminalitetsutfordringene i dag det viktigste argumentet for å beholde dagens fremstillingsfrist. Politiet sliter i betydelig grad med å kunne samordne ressursene både internt i distriktene og på distriktsnivå i vår innsats mot disse miljøene. Dersom en tenker seg å samordne 2 dagersfristen for arrestopphold med fremstillingsfristen, vil dette i sum føre til at vi i betydelig økt grad blir tvunget til å løslate pågrepne personer fra de organiserte kriminelle miljøene når vi i vår hendelsesstyrte hverdag skal gripe inn mot disse krevende miljøene.

Et annet viktig element som heller ikke er omtalt i høringsnotatet når det vurderes endringer i fremstillingsfristen, er bruken av tolker i politiavhør av pågrepne utlendinger. Gjennomgående fører dette til vesentlige forsinkelser i etterforskningen. En må også ta med seg at vi til stadighet har problemer med å få fremskaffet det vi trenger av tolketjenester i disse sakene. Det er heller ikke uvanlig at vi må hente tolker fra andre deler av landet når vi skal avhøre pågrepne utlendinger.

Det kan heller ikke overses i avveiningene at vi i dag sliter med en betydelig underkapasitet på varetektsiden og som ukentlig tvinger oss til å la være å fremstille kriminelle som er overmodne for fengsling eller til å ta andre ut av varetekt for å skaffe plass i de alvorligste sakene hvor vi ikke kan velge bort bruken av varetekt. Og det vil etter vår mening uansett føre galt av sted å endre fremstillingsfristen uten en betydelig oppjustering av varetektskapasiteten.

Agder politidistrikt

Kirsten Lindeberg

Arne Pedersen
Sjef felles kriminalenhet